

[Formanden.]

Hvornår agter ministeren at fremsætte et forslag om indførelse af dagskole for lærlingene?

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2047).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ordføreren (Hans Rasmussen): Efter at lovforslaget om ændringer i toldloven havde været til anden behandling i det høje ting den 15. februar og var blevet vedtaget med en ændring, som var foreslået af finansministeren og tiltrådt af udvalget, blev det på forslag af den højtærede formand henvist til fornyet udvalgsbehandling. Denne udvalgsbehandling har nu fundet sted, og på hele udvalgets vegne skal jeg mundtlig indstille lovforslaget til vedtagelse i den skikkelse, hvori det blev vedtaget ved anden behandling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 120 stemmer; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg og lov om folkeforsikring (vedrørende plejehjem for kronisk syge og rentemodtagere optaget i alderdomshjem og plejehjem).

(Første behandling findes i tidenden sp. 1834; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 185).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under eet.

Ordføreren (Kaj Andresen): Udvalget har haft samråd med socialministeren og har derunder rejst spørgsmålet om oprettelse af plejehjem de steder i landet, hvor man ved nybyggeri indenfor sygehusvæsenet vil få ledige hospitalsbygninger. Socialministeren lovede at være opmærksom på dette forhold. Man har desuden drøftet de nye refusionsregler og deres virkning. Man er enig om ikke at foreslå ændringer nu, men foreløbig udprøve reglerne.

Jeg skal på udvalgets vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse uforandret.

Socialministeren (Strøm): Jeg vil gerne takke for den venlige tilslutning til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1—3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Punkt 3 på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov nr. 76 af 31. marts 1937 om forhyring og mønstring af skibsmandskab.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 765; fremsættelsen findes i tidenden sp. 1971).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Peter Nielsen: Det foreliggende lovforslag tilsigter at afskaffe sportelsystemet for provinsens mønstringsbestyrere og i stedet give dem et fast vederlag for deres arbejde. En sådan ændring kan kun hilses med til-

[Peter Nielsen.]

fredshed, idet mennesker, der af samfundet er pålagt et hverv og et ansvar, også må have et passende vederlag herfor og ikke være afhængige af tilfældige indtægter. Hvervet som mønstringsbestyrer er i de senere år blevet mere omfattende. Det er ligeledes forbundet med et ikke ringe ansvar at skulle garantere, at ethvert dansk skib, som forlader dansk havn, er forsvarligt og lovmæssigt bemanded. Det hverv røgter vore mønstringsbestyrere samvittighedsfuldt.

Noget andet er så, om den udvikling, der er ved at ske ved sammensætningen af skibenes mandskaber, ikke er betænkelig. Jeg tænker her på den aspirantordning, som mange af vore rederier benytter sig af, og som vel også gennem de nye bemandingsregler er lovfæstet. Dansk skibsfart kan her nemt komme ind i et bemanningssystem, der næppe vil være af det gode. Den danske sømandsstand har altid været velanskrevet, og selvom kaptajn Carlsen vel er et enestående eksempel, har dette at være dansk sømand altid været en anbefaling i sig selv på alle verdenshavene og i alle nationers skibe. I alle andre erhverv går man mere og mere over til, at man skal lære arbejdet at kende fra bunden, før man kommer til at lede det. Vort forsvar har indført det prisværdige, at man skal være menig, før man bliver befalingsmand, medens kofardifarten nu synes at gå den modsatte vej ved gennem aspirantsystemet at ville skabe en officersstand, der ikke rekrutteres fra mandskabet; derfor må vore mønstringsbestyrere i dag sende skibe afsted, hvor mandskabet mere og mere afløses af aspiranter, og dette er ved at være et specielt dansk fænomen; hverken Norge eller Sverige benytter sig af dette system. Da man tilstræber fællesnordiske regler for skibsfart, virker det altså heller ikke her heldigt.

Spørgsmålet må derfor være, om der ikke bør tilstræbes en revision af hele vor sømandsuddannelse. Vor obligatoriske sejl-skibstid for navigatører er Danmark ene om at opretholde, og det system, hvorefter man skal på sømandsskole, før man overhovedet har lugtet saltvand, er næppe heller holdbart, idet disse skoler tit besøges af elever, som aldrig kommer til søs.

Et andet spørgsmål er de mange dispensationer, skibstilsynet efterhånden giver rederne. Her ville det være heldigt, om mandskabsorganisationerne kunne blive repræsenteret indenfor skibstilsynet. Men foreløbig må vore mønstringsbestyrere altså mønstre mandskab ud efter de gældende regler, og for dette skal de selvfølgelig have deres vederlag.

Det er glædeligt, at unge grønlænderes adgang til de forskellige erhverv lettes mere og mere, og vi vil også snart se dem som sømænd. Derfor vil det være nødvendigt med en mønstringsbestyrerordning for Grønlands vedkommende, hvilket lovforslaget også tilsigter.

Jeg skal herved anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Gideon: Jeg skal ikke komme nærmere ind på de almindelige betragtninger, som det ærede medlem hr. Peter Nielsen nys fremsatte, men alene holde mig til det lovforslag, som er til behandling, og som jo i al sin enkelthed går ud på, at mønstringsbestyrerne udenfor København, der for deres virksomhed hidtil alene har været honoreret med de gebyrer, som blev erlagt for visse forretninger, fremtidig skal have vederlag som et fast honorar, medens gebyrerne til gengæld indgår i statskassen.

I bemærkningerne til det foreliggende lovforslag henvises der til, at mønstringsbestyrerarbejdet i de senere år er blevet betydeligt udvidet ved, at en lang række forretninger, for hvilke der hidtil ikke er ydet betaling, er blevet henlagt hertil, og at forretningernes antal er meget ulige fordelt mellem de forskellige mønstringsbestyrere. Nogle har en indtægt, der svarer til det arbejde, der udføres, medens andre har en meget ringe indtægt, som ikke står i noget rimeligt forhold til det arbejde, der er forbundet med at holde sig à jour med alle de bestemmelser, der udfærdiges.

Det forekommer mig, at dette er en rimelig begrundelse for den foreslåede ordning, og lønningsrådet har også, således som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, ment at kunne tiltræde den. Det er Den danske Toldetats Forening, der har foreslået denne ordnings gennemførelse. Omkostningerne herved er heller ikke afskrækkelende, men de betyder dog en ny udgift,

[Gideon.]

idet dette forhold hidtil har hvilet økonomisk i sig selv, og det er et spørgsmål, om man ikke skal se nærmere på, om der er nogen mulighed for, at dette også kan blive tilfældet i fremtiden. Hertil kræves en hel del oplysninger, som ikke fremgår af bemærkningerne, men som bedst kan fås i et udvalg. Det er efter min mening rimeligt, at vi får nærmere oplysning om, hvilke forretninger det er, der vederlægges med gebyrer, hvor store disse er, og hvorledes disse indtægter er for de forskellige mønstringsbestyreres vedkommende, samt først og fremmest, hvorledes den fremtidige ordning er tænkt gennemført. Det fremgår nemlig slet ikke af bemærkningerne, hvorledes man har tænkt sig den fremtidige honorarordning gennemført.

Vi kan derfor fra mit partis side sige, at vi møder lovforslaget med en velvillig indstilling; men vi ønsker at se nærmere på det i et udvalg.

Baagø-Hansen: Må jeg først udtale min tak til den højtærede minister, fordi han har fremsat det foreliggende lovforslag og dermed taget det afgørende skridt til at skabe noget større retfærdighed og noget mere rimelighed i den hidtil bestående ordning med hensyn til mønstringsbestyrernes vederlag for det arbejde, der er pålagt dem udover deres tjenesteplicht ved varetagelsen af bestemmelserne om mønstring af skibsmandskab.

Som det fremgår af ministerens skriftlige fremsættelse, er toldstedscheferne ud over landet mønstringsbestyrere med undtagelse af cheferne i byerne Aalborg, Aarhus, Rønne, Svendborg og Sønderborg, hvor udskrivningscheferne udfører mønstringsforretningerne.

Vederlaget for dette ekstraarbejde har i mange år bestået i, at mønstringsbestyrerne oppebar de af handelsministeriet fastsatte gebyrer for udfyldning af skibsbeholdningslister og afregningsbøger m. v. Da dene ordning blev indført, bestod udmønstringen af skibsmandskab i det væsentlige alene i dette arbejde, men efterhånden er disse forretninger blevet noget af en videnskab. Langt værre var det dog under og efter krigen, så længe rationeringen var gældende, idet mønstringsbestyreren

da skulle afkræve det mandskab, der udmønstrede, de for rationeringsperioden udleverede mærker til videre indsendelse til det pågældende rederi.

Imidlertid er der, som tiden er gået, blevet lagt flere og flere opgaver hen til mønstringsbestyrerne. De skal udstede den for en sømand gældende identifikationsbog, søfartsbogen, og udfylde forskellige bøger og papirer ved enhver udmønstring. Samtidig skal de have indseende med, at ingen udmønstrer første gang uden at have gennemgået den foreskrevne uddannelse, og at ingen sømand bliver påmønstreret et dansk skib uden fornøden lægeundersøgelse, tuberkuloseattest og i visse tilfælde bevis for synsprøve o. s. v. Hertil kommer, at mønstringsbestyreren tillige skal påse, at sønæringslovens og sømandslovens bestemmelser med hensyn til skibsmandskab bliver overholdt, det vil bl. a. sige, at det pågældende skib har det i loven foreskrevne antal uddannede dæks- og maskinbefalingsmænd, radioperpersonale m. v. Ligeledes skal han varetage visse interesser for lægdsforstanderne, politiet og de militære myndigheder; bl. a. skal der regelmæssigt afgives indberetninger om ud- og afmønstrede sømænd.

Udførelsen af dette omfattende hverv kræver stadig årvågenhed fra mønstringsbestyrernes side; thi når et dansk skib kommer i havn og indklarerer, skal mønstringsbestyreren gennemgå skibets bemandingsliste og undersøge, om der er noget at foretage med hensyn til enkelte besætningsmedlemmers lægeundersøgelse, tuberkuloseundersøgelse, militærtjeneste m. v. Han må derfor til enhver tid have de givne bestemmelser præsent og til enhver tid kunne træffe de afgørelser, bestemmelserne pålægger ham.

Enkelte steder har gebyrerne givet mønstringsbestyrerne et passende vederlag for det udførte arbejde, fordi der de pågældende steder er foregået mange udmønstringer, men langt de fleste steder har mønstringsbestyrerne kun fået et meget lille vederlag eller slet intet måske, og dog har disse bestyrere et ret betydeligt arbejde året rundt, som jeg lige har forklaret.

Det nu fremsatte lovforslag tager sigte på at afbøde denne mangel; det er et resultat af flerårige forhandlinger om dette spørgsmål. Når dette forslag ophøjes til lov, vil en

[Baaga-Hansen.]

enkelt mønstringsbestyrer med tiden lide tab i sin nuværende indkomst på dette område, men alle vil få et vederlag, omend det for de fleste bliver meget beskedent. Den merudgift for staten, ordningen vil medføre, er ikke særlig stor, og den kan jo, om ønskes, kompenseres helt eller delvis, hvis gebyrerne sættes i vejret. Forslaget er iøvrigt, som nævnt i bemærkningerne, tiltrådt af lønningsrådet.

Jeg skal på mit partis vegne tillade mig at anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Kirkegaard: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. A. C. Normann, er optaget af et andet møde, skal jeg på mit partis vegne give løfte om velvillig behandling af de forslåede ændringer. Det gør jeg i væsentlig grad i tillid til de erklæringer, som foreligger i sagen fra embedsmænd og fra forskellige ministerier. Efter disse udtalelser skønner jeg, at forslaget er rimeligt, men vil gerne støtte det ønske, som det ærede medlem hr. Gideon fremsatte om, at lovforslaget bliver behandlet i et udvalg.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe har ikke noget imod, at man forlader den nugældende ordning og går over til et fast årligt vederlag. Vi er desværre afskåret fra at se, om det, der er foreslået, er nogen rimelig afløsning af det, der i øjeblikket ydes. Jeg ser jo ligesom tidligere ordførere, hvad der ligger af anbefalinger for forslaget, men om beløbet på de 37 000 kr. årlig er rimeligt og om, hvordan det skal fordeles, er der ikke oplyst noget. Det forekommer mig, at det må man have klarhed over, inden man kan give tilslutning til forslaget. Jeg har forstået, at sagen vil blive behandlet i et udvalg, og det er så muligt, at vi ved anden behandling kan være i besiddelse af de oplysninger, der er nødvendige.

Jeg vil gerne rejse det spørgsmål, om det er rimeligt, at vederlagenes størrelse fastsættes på finansloven. Er det ikke lige så rimeligt, at man fastslår dem i loven her?

Hvis man vil foretage ændringer, når arbejdsbyrden stiger eller falder, er der mulighed for at revidere denne lovgivning igen. Det forekommer mig, at det er uheldigt, at man bunker altfor meget sammen på finansloven. Vi stræber jo efter at få en forenkling, og hvorfor så ikke, når man har et lovforslag af denne art, da deri fastslå, hvad beløbene skal være. Det vil jeg tro vil være lige så muligt som at fastsætte dem på finansloven.

Dernæst vil jeg sige, at når man får et forslag af denne art i hænde, tænker man også noget på de problemer, der står i forbindelse hermed, nemlig søfartens forhold i almindelighed. Her har det ærede medlem hr. Peter Nielsen jo fremdraget aspirantordningen, der er genstand for almindelig utilfredshed blandt søfolk. Jeg tænkte, da jeg så lovforslaget, om det ikke havde været mere rimeligt, at ministeren også havde haft opmærksomheden henvendt på dette forhold og var fremkommet med et forslag om en ændring af lovgivningen på det område, så man kunne nå frem til mere tilfredsstillende tilstande. Jeg mener naturligvis ikke, at det foreliggende lovforslag er overflødigt, men det forekommer mig, at det er langt, langt større interesser, der står på spil i den anden forbindelse, og at forholdene her er af en sådan art, at der bør gøres noget for at ændre dem, så søfolkene med tryghed kan se fremtiden i møde. Men vi er altså velvilligt indstillede overfor det foreliggende forslag.

Tholstrup: Det er i samfundets interesse, når det påtager sig visse sociale opgaver i forbindelse med søfarten, at soldaterbogen, søfartsbogen og lægeattesterne er i orden, navnlig for de helt yngre, der begynder at sejle, og det er derfor en nyttig opgave, vel en af de meget få nyttige opgaver, toldvæsenet udfører, og som sådan bør den som alt andet nyttigt betales og betales rimeligt. Jeg har også forståelse af, at det tilsigtes. Jeg har ikke noget imod, om man forhøjede gebyrerne, så ordningen kom til at hvile i sig selv, for det er afgjort også i

[Tholstrup.]

skippernes eller redernes interesse, at deres folk har papirerne i orden, så man undgår senere ubehageligheder. Det har også sin interesse, at søfartsbogen er kontrolleret, således at det kan ses, at den mand, der søger plads som letmatros, matros eller bedstemand, er kvalificeret til dette job; så kommer man ikke bagefter ud for ubehagelige overraskelser. Derfor kan vi støtte lovforslaget, men vi ser naturligvis gerne resultatet af udvalgsbehandlingen.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag):

Jeg takker de ærede ordførere for den villige modtagelse af lovforslaget. Jeg synes, det er fornuftigt, at sagen undersøges nærmere i et udvalg, specielt med hensyn til de økonomiske problemer, som det ærede medlem hr. Gideon rejste, herunder det spørgsmål, om man ved en forhøjelse af gebyrerne kan få ordningen til at hvile i sig selv. Jeg står naturligvis til rådighed for udvalget med alle de oplysninger, man måtte ønske.

Det ærede medlem hr. Peter Nielsen var inde på spørgsmålet om den såkaldte aspirantordning. Det er ikke et problem, der henhører under dette lovforslag, men jeg skal med den anledning, der nu er givet, se på dette spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Peter Nielsen: Jeg skal tillade mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1081; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2108).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Johs. E. Larsen: Som repræsentant for en landsdel, hvor sygehusudgifterne virker meget tyngende på det amtskommunale budget, vil jeg gerne takke den højtærede indenrigs- og boligminister for det foreliggende lovforslag om en forhøjelse af tilskuddet til de kommunale sygehuse fra den fælleskommunale udligningsfond. Selvom de foreslåede forhøjelser vel ikke fuldtud dækker de kommunale organisationers forventning, er her dog tale om et beløb af en ikke ringe størrelsesorden som støtte til kommunerne i anledning af de stadigt stigende sygehusudgifter.

Jeg forstår forslaget således, at når tilskuddet foreslås forhøjet med 1 kr. 50 øre pr. indbygger og 60 øre pr. sygedag, er det i nogen måde udtryk for et ønske om at bevare forholdet mellem de bestående tilskud, henholdsvis pr. indbygger og pr. sygedag. Uden at ville antyde, at jeg kender forholdene landet over, er jeg af den opfattelse, at de 11 mill. kr., som forslaget gennemførelse vil koste, i højere grad ville komme de vanskeligst stillede kommuner tilgode, såfremt en noget større del af beløbet blev anvendt til en forhøjelse af tilskuddet pr. sygedag. Det vil jo i almindelighed være sådan, at områder med forholdsvis lille befolkningstal har sværere ved at bære deres sygehusordning end områder, der har et stort befolkningstal med mange skatteydere.

Til belysning af situationen kan jeg anføre, at de amtskommunale budgetter for året 1955—56 ved første behandling udviste en stigning i sygehusudgifterne på tilsammen ca. 13,5 mill. kr. i forhold til indeværende år. Højest ligger Københavns amt med henved 3,4 mill. kr. Af andre amter skal jeg nævne Aalborg amt med 653 000 kr., Odense amt med 646 000 kr., Frederiksborg amt med godt 1,2 mill. kr., Randers amt med godt ½ mill. kr., og landets mindste amt, Bornholm, har en stigning i sygehusudgifterne på 420 000 kr. De fleste amtsråd må regne med en betydelig stigning i udgifterne til deres sygehuse. Det samme er utvivlsomt tilfældet ved de andre kommunale sygehuse.

Den foreslåede forhøjelse af tilskuddet fra den fælleskommunale udligningsfond falder derfor med et populært udtryk på et tørt sted.

Den højtærede minister omtalte ved fremsættelsen af lovforslaget en henvendelse fra